

STORTINGET

Innst. 138 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om valg av setteombudsmann for Stortingets ombudsmann for forvaltningen

Til Stortinget

Bakgrunn

Som Stortingets ombudsmann for forvaltningen for tidsrommet 1. februar 2020 til 31. desember 2021 har Stortinget valgt Hanne Harlem, jf. Innst. 20 S. (2019–2020) fra Stortingets presidentskap. Kontorsjef Bjørn Dæhlin ble samtidig konstituert som Stortingets ombudsmann for forvaltningen for tidsrommet 1. til 31. januar 2020.

Hanne Harlem har i brev 6. desember 2019 til Stortingets presidentskap bedt om at hennes habilitet vurderes med bakgrunn i at hun i dag er kommuneadvokat i Oslo.

Regler om ombudsmannens habilitet er gitt i sivilombudsmannsloven § 1 siste ledd. Bestemmelsen lyder:

«Finner Stortingets presidentskap at ombudsmannen bør anses som inhabil ved behandlingen av en sak, velger det en setteombudsmann til å behandle saken.»

I Innst. O. nr. 18 (1990–1991) fra justiskomiteen ble det forutsatt at domstollovens regler, som er strengere enn forvaltningslovens regler, skal gjelde for ombudsmannen.

I vurderingen av Harlems habilitet mener presidentskapet derfor at det er nærliggende å se hen til hvordan inhabilitetsreglene i domstolloven praktiseres for nyutnevnte dommere i Høyesterett. Ved utnevning

av dommere i Høyesterett med bakgrunn fra regjeringsadvokatembetet har vedkommende blitt ansett som inhabil i alle saker vedkommende selv har hatt befatning med hos embetet. I tillegg har vedkommende blitt ansett som inhabil i saker der staten er part for en periode på to år. Noenlunde tilsvarende retningslinjer praktiseres for dommere som har vært advokater i relasjon til deres advokatkontor, samt for dommere som kommer fra påtalemyndigheten og deres embete.

Hanne Harlem er valgt som sivilombudsmann frem til 31. desember 2021, dvs. for en periode på ett år og 11 måneder. På denne bakgrunn mener presidentskapet at Hanne Harlem bør anses inhabil til å behandle alle saker som omfatter Oslo kommune ut perioden hun er valgt for.

Presidentskapet foreslår at det oppnevnes én setteombudsmann for saker som gjelder forebyggende nasjonal mekanisme (torturforebygging), og én setteombudsmann for øvrige saker, herunder ombudsmannens klagesaksbehandling.

For vervet som setteombudsmann i alle saker unntatt saker som gjelder nasjonal forebyggende mekanisme, foreslås oppnevnt professor emeritus Inge Lorange Backer ved Universitetet i Oslo. Backer har vært tilknyttet Universitetet i Oslo fra 1977 til 1984, 1987 til 1994 og fra 2008 frem til i dag. Backer var ekspedisjonssjef i Justisdepartementets lovavdeling fra 1995 til 2008 og har også tidligere vært ansatt i Miljøverndepartementet.

For vervet som setteombudsmann i saker som gjelder nasjonal forebyggende mekanisme, foreslås valgt professor Kirsten Sandberg ved Universitetet i Oslo. Sandberg har vært tilknyttet Universitetet i Oslo siden 1985, og hun ble professor i 2004. Hun var medlem av FN's barnekomité fra 2011 til 2019, herunder leder i pe-

rioden 2013–2015. Sandberg var konstituert høyesterettsdommer i tre måneder i 2010–2011.

Det foreslås at oppnevningene, i tillegg til saker som gjelder Oslo kommune, også inkluderer eventuelle andre saker der Hanne Harlem eller Bjørn Dæhlin anses inhabile eller selv vurderer at saken bør behandles av en setteombudsman.

Etter sivilombudsmannsloven § 1 siste ledd er fullmakten til å velge setteombudsman delegert til Stortingets presidentskap. Ettersom valget gjelder saker av et visst omfang og over en lengre tidsperiode tilrås det at valget gjøres av Stortinget i plenum.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet råder Stortinget til å gjøre følgende:

vedtak:

1. Sivilombudsman Hanne Harlem anses etter sivilombudsmannsloven § 1 siste ledd inhabil til å behandle saker som omfatter Oslo kommune. Dette gjelder saker hvor Oslo kommune er innklaget organ eller underorgan, har ansvar for å ivareta rettigheter til personer som er fratatt friheten, eller på annen måte anses særlig berørt.
2. Som setteombudsman for Hanne Harlem frem til 31. desember 2021 velges:
professor emeritus Inge Lorange Backer, med unntak av saker som gjelder nasjonal forebyggende mekanisme.
professor Kirsten Sandberg for saker som gjelder nasjonal forebyggende mekanisme.
3. I tillegg til saker som omfatter Oslo kommune, gjelder valget eventuelle andre saker der Hanne Harlem eller Bjørn Dæhlin anses inhabile eller selv vurderer at saken bør behandles av en setteombudsman.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 9. januar 2020

Tone Wilhelmsen Trøen

Eva Kristin Hansen

Morten Wold

Magne Rommetveit

Nils T. Bjørke

Abid Q. Raja